



ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
28 Octobre st. v.
9 Novembre st. n.

Esse in fie-care duminica.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 44.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Ana-Dómna.

(Soția lui Alesandru cel Bun.)

— Dramă în cinci acte. —

(Urmare.)

Actul II.

Grădină. În fund fața curții Domnesci, cu cerdacul din care se scoboră trei scări la mijloc. Miezul nopții.

SCENA I.

Arcașul I, de strajă în cerdac, *Arcașul al II-lea*, în fața scenei.

Arcașul I. ~~Îe sémă mē!~~ Nu dormi tu cumva?!

Arcașul II. N'ai grijă că me țin eu bine. Numai un afurisit de frig mi-o străbătut la oșe, că nopțile ieste de tómnă nu pré șiguesc. Câte odată i frig ca în Feuerar.

Arcașul I. Nu știu cum ț-a fi ție, da mie știu că nici nu-mi pasă de frig.

Arcașul II. Veți că tu șeți în cerdac și nu mi te suflă crivéțul ista, dar eu aicea în puterea vântului... li! când m'aș face și eu lângă ușa Leancăi, nu mi-ar mai trece prin minte de crivét și de brumă! O știi tu mă pe Leanca mea? ha! Un bujor de fetișcană, s'o sorbi într'o lingură... brr? da amarnic mai tremur! (Umblă.)

O voce (În depărtare la stânga strigă.) Bine!

Arcașul II. (Strigend.) Bine! bine!

Altă voce. (La drépta, mai departe.) Bine! bine!

Arcașul I. În sfirșit o trecut și miezul nopții! Și tóte străjile se vede că-is deștepte.

Arcașul II. D'apoi cum să nu, maiculită, când seii tu ce poronci aprige s'au dat, că nici să nu ațipim macar și nici să ne rađemăm de vr'un copac... mai ales de când cu istoria olacului... ai auđit tu mă, ce poznă...

SCENA II.

Ana-Dómna, învélită în negru, urmată de *Cămărășița* sa, de asemenea es din drépta cerdacului.

Arcașul I. (Strigă.) Cine-i?

Cămărășița. Taci! sânt eu și cu Dómna! (*Arcașul* se dá înapoi, Dómna și Cămărășița se scobor în scenă.)

Dómna. Ce nópte întunecósă, Zamfirc! Simt tóte vinele mele încrețindu-se de gróză.

Cămărășița. Nu ai nici o grijă, Măria ta! drumul e fără primejdie, și fapta care vrei s'o indeplinesci are

să-ți dee tótă voinicia ce-ți trebuie. Haide mai de grabă, Măria ta!

Dómna. O Dómne îndurător! Ajută-mi să pot scăpă doi nevinovați dela o pedépsă cruntă, ce nu trebuie ca ei s'o indure!

Cămărășița. Să credem numai în ajutorul celui de sus, și el precum ne-a dat nădejdea, ne-a da și isbânda!

(Dómna și cămărășița es prin drépta.)

SCENA III.

Arcaș. I și *Arcașul II.*

Arcașul II (apropiându-se de cerdac.) Vêđut-ai mă! ne Dómna! (cu taină.) A pornit singură, numai cu cămărășița, afară din curte!

Arcașul I. Vêđut mă! că dór pe la nasu-meu o trecut!

Arcașul II. Da seii tu că ni dăduse poroncă Logofétul să nu lăsăm pe nimene nici să intre nici să esă néptea din Curte?

Arcașul I. Póte să dee el poroncă sănétos și cât i-a plăcé pentru toți, și l'om ascultă; dar cât pentru Vodă și Dómna să nu mai ajungă să...

Arcașul II. Uite mări, da la ce óre pornesce Măria Sa așa de cu nópte? și unde să mérgă óre?

Arcașul I. N'ai auđit că țiea că merge să scape pe niște nevinovați de osindă...

Arcașul II. Că bine ției, bádică! Eu cred că se duc să dee drumul Voevodului și Hatmanului din închisóre... ha?

Arcașul I. Și bine ar face, că veți tu, eu m'aș prinde pe ori și ce, că nici unul dintr'enșii nu-i vino-vat. Dar du-te la locul teu să nu te găsescă de lipsă.

Arcașul II. Écă! tocmai pare că vine nu-ș cine...

SCENA IV.

Intră *Logofétul*, *Postelnicul* și *Un Sutaș*, dela stânga.

Arcașul II. Cine-i?

Sutașul Logofétul și Postelnicul!

Arcașul II. Dă-ți cuvéntul!

Sutașul. Cehlăul.

Arcașul II. Treceți!

Logofétul. Ascultă-me bine Postelnice; tréba tre-buesce făcută meșteresce. După ce-i pătrunde înlăuntru, să-ți aduci aminte bine ce ț-am spus.

Postelnicul. N'ai grijă; am să-i spun că Voevodul o așteptă ca să-i vorbescă, și decă n'a vré...

Logofétul. Dar are să vré...

Postelnicul. Décă n'a vré să vie aici, fac semn sutaşului să . . .

Logofetul. Şi eu iţi voui sări in ajutorul teu.

Postelnicul. Dar resplata mea, Logofete? Când vei reuşi in toate, iţi vei mai aduce aminte de mine, cel mai credincios prieten al teu?

Logofetul. N'ai grijă, eu nu uit nici odată binele ce mi se face, precum nici răul nu il uit. Resplata ta e pregătită. Te voui face mare . . . logofet in locul meu şi te vei bucură de toate bunurile acestei slujbe.

Postelnicul. Afară că nu voi hrăni in mine nişte gânduri şi pofte ca acele ale . . . Măriei Tale!

Logofetul. Nu te grăbi a-mi da rangul mai 'nainte de a-l fi căpătat; grăbesce mai bine şi intră. Tu sutaşe du-te şi aşteptă in cerdac. (*Postelnicul* şi *sutaşul* se sue in cerdac.)

Arcaşul I. Cine-i?

Sutaşul. *Postelnicul!*

Arcaşul I. Dă-ţi cuvântul.

Sutaşul. Căhlăul!

Arcaşul I. Treci!

Sutaşul. Numai *Postelnicul* trece, eu rămân aici (*Postelnicul* intră in fund, *sutaşul* rămâne in cerdac.)

SCENA V.

Logofetul şi *Arcaşii.*

Logofetul. A ajuns vremea să-mi pun ursita la incercare! Trebuie să se alegă ori una, ori alta. A mai fi mereu slugă la poronca altuia, a plecă tot una capul sub sabia unui nemernic, a nu pute să faci un lucru il voui, şi să se indeplinescă! O nu! dar ce reţea mea am hrănit in peptu-mi o dorinţă nemărginită. Acum e pe culmea de a o indeplini. Toţi curtenii sunt ai mei şi pentru mine; ostăşii un număr; norodul me iubesc şi la un singur strigăt al meu, toţi vor fi in picioare, toţi vor strigă: „Trăiescă Daniil-Vodă!” şi-şi vor vârsa sângele chiar pentru acest strigăt. O! sciam eu bine că visurile tineretelor mele nu me înşelase! Pasul dintei numai e cel mai greu: Trebuie a scôte pe şorece din borta lui pentru ca să-l pui in gona mâtei! Când Ana nu va mai fi aici, el va plecă prin fundul ţării ca să o caute . . . şi atunci . . . nu se va mai întorce nici odată . . . Şi Ana! nu e ore un vis dumnezeesc care s'a nimicit in faţa aceluia ce prin dreptul de moştenire şi de innălţare mi-a răpit-o fără nici o greutate! . . . A! dar se va alege, şi încă destul de curând!

SCENA VI.

Reintră *Postelnicul* in cerdac.

Postelnicul. Logofete!

Logofetul. Ce-i? (Se răpede in cerdac.)

Postelnicul. Dómna nu-i in camera ei.

Logofetul. Ce spui?

Postelnicul. S'o fi dus póte la Vodă.

Logofetul. Indracită întemplantare! Şi n'ai găsit pe nimene?

Postelnicul. Pe nimene pe ori şi unde am trecut.

Logofetul. Étä încă o bucată de vreme de trudă!

Postelnicul. Nu face nimică; mâni-poimâni, mai este încă . . .

Logofetul. Da, ea póte că s'a dus la Vodă să cêră iertarea Voevodului şi a Hatmanului . . . şi atunci sânt prăpădit!

Postelnicul. Până la iertare noi i vom spênðură.

SCENA VII.

Intră *Dómna-Ana* şi *Cămărăşiţa.*

(Se luminéză de ziua.)

Dómna. Multămită lui Ddeu, étă-ne!

Cămărăşiţa. Étä-ne înderét, şi cu bucurie in suflet c'am putut reuşi cu bine in dorinţa noastră.

Dómna. Da, ci acum vor fi departe, şi cu pic de oboselă.

Cămărăşiţa. Ţine-te de mine Măria ta, şi noi să ne urcăm in Curte. (Porneşc spre scări, *Logofetul* se scobóră.)

Dómna. (Dă un ţipet de gróză.) A!

Logofetul. Dómna!

Postelnicul şi *Sutaşul.* Cum! Dómna?

Cămărăşiţa. Nu te teme Măria Ta, haide să ne urcăm.

Logofetul. Opreşce-te puţin, Măria ta! am să-ţi spun un lucru de mare preţ şi trefue să me ascuţi.

Dómna. (Vrënd să trecă.) Fă loc!

Logofetul. Hei Ana-Dómna, loc nu voi face şi va trebui să me ascuţi de vrute nevrute.

Cămărăşiţa. Faceţi loc că strig!

Logofetul. Sutaşule, însărcinéză-te cu voinica de cămărăşiţa. (*Sutaşul* vre să pue mâna, dar cămărăşiţa il lovesce cu pumnul încât il dobóră.)

Postelnicul. Logofete, să chem ómenii?

Logofetul. Áncă nu. Voui să me talmăcesc de voie bună. Acea ce ai avut prilejul să auđi in mai multe rënduri, prin felurite chipuri, nu e o şagă, şi astăđi sânt hotărit să-mi indeplinesc voinţa. Ascultă-me, Ano! Doue patimi mari trăiesc şi cresc in sufletul meu din anii cei mai tineri ai vieţii mele: Una e tronul, a

Dómna. Mişc!!

Logofetul. A doue, eşti tu Ano! Pentru aceste doue lucruri am tērit după mine o viaţă grea şi plină de asanăgiri urite, pentru aste doue dorinţi ale eugetului meu voiesc să me jertfesc. Ascultă Ano! Tronul lui Alesandru nu mai atērnă decât de un fir de pēr; el e bētrân, slab, mintea sa nu ajunge ca să ocrotēscă un pământ intins şi bogat ca cel al ţării moldovenesci; ochiul seu nu mai zăresce in giuru-i toate trebuinţele şi dorurile unei asemenea ţeri. Poporul e sātul de ocărmuirea lui cea orbēscă. Poporul murmură, se ridică, vré a zdrobí totul . . . şi cu totul vei fi şi tu zdrobită . . . Boerimea şi curtenii toţi, nu i-ai auđit singură cum strigă nemulţamiţi de tractarea ce li se face?! Talaşurile nemulţamirilor s'au ridicat ca munţii . . . Şi in mijlocul acestora tu Ano, tu vecinic stăpană şi frumósă, tu să fii perdută óre impreună cu grinda pe care vrei să te rađemi? . . . E păcat să nu vrei a căută scăparea in nişte braţe ce ŷi se deschid cu multă iubire şi frăţie . . . Pe tine Ano, iţi aduci aminte, că te-am cerut de nevēstă mai nainte de Alesandru, şi aş fi fost negreşit fericitul ginere al ducelui Litvaniei, decât el nu s'ar fi ivit in calea-mi. Dar focul ce-am simţit acum cinci-spre-dece ani pentru tine nu s'a stins încă şi nici se va stinge vre-odată. Ano! rămânând lângă el, tu-i vei împărtăşi surgunul, lipsa, durerea şi chiar mórtea lui . . . pe lângă mine, tu vei fi cea mai fericită dintre femei.

Dómna. (Care fusese cuprinsă de un spasm câteva minute, revenindu-şi in simţiri incepe a strigă.) Ajutor! ajutor!

Logofetul. A! . . . *Postelnice!* şi tu *Sutaşule*, puneţi mânilor! . . . (*Postelnicul* şi cu *Sutaşul* voiesc să se răpadă la *Dómna*, dar cămărăşiţa punēndu-se inainte, se luptă cu dēnşii.)

Cămărăşiţa. In lături tálharilor! nu ve atin

Dómna!
Postelnicul. Logofete, strigă ómenii noştri! grabă!

Logofătul. (Strigând spre stânga.) Slujbași! veniți încoace! săriți!

Cămărășița. Arcași! nu ne lăsați! veniți! (Din stânga vin repede mai mulți slujbași și se reped la cele două femei. În aceeași vreme alerg și mai mulți arcași din dreapta cari voiesc să scape pe Dómna. O luptă se incinge, și strigăte multe se scot și din o parte și din alta.)

SCENA VIII.

Vodă, (apare în cerdac.)

Vodă. (Strigând.) Opriți-ve! ce este?! . . . (Toți se opresc la vocea lui Vodă; slujbașii și arcașii se retrag și numai ceilalți rămân incremenți la vederea Domnului.) Dar ce eră aicea? Ce vuet se auđiau! (Se scobórá în mijloc scenei.) Cum? Tu Ano ești aicea? așa de diminătă . . . îmbrăcată în negru . . . și ómeni atáta în giurul teu! . . . Tu Logofete . . . și tu postelnice . . . dar ce-i? Ce s'a întâmplat? Ci vorbiți odată!

Logofătul. Măria ta, un lucru de nimic. Căutând să cercetez strajele decă sânt tóte la locul lor și nu dorm care cumva, am întelnit aici în apropiere o cetă întregă de ómeni, cari au tábărit asupra mea, și decă Măria ta n'ar fi venit la vreme . . . Și 'ntre acea mulțime . . . în mijlocul lor, am cunoscut chiar pe énsăși Măria sa Ana-Dómna!

Cămărășița. Minciuni spune!

Vodă. Stați! lámuriți-me atunci! cum, de ce, pentru ce ve aflați voi aicea?

Dómna. O Dómne! Indură-te de mine!

Vodă. Ci răspunde odată! n'auđi?

Cămărășița. (Spriginind pe Dómna.) Măria ta . . .

Vodă. Nu te 'ntreb pe tine . . . taci! Răspunde tu Ano la cele ce te întreb!

Dómna. Fie în voia lui Dumneđeu . . . voiu spune tot . . . tót adevérul. Tu, Alesandre, ai oséndit fără de vină pe fratele meu la mórte, pe hatmanul la surgunie; și eu, îți dau viéta mea decă o vrei, dar n'am putut să rábd ca acésta nelegiuire să se sévêrșescă . . . M'am dus, în mijlocul noptii, prin negura drumului, și străbăténd până în afundul temniței în care acești doi nevinovați erau aruncați, le-am deschis ușile, le-am dat drumul . . . Ei acum trec granița negreșit, și eu, sânt în genunchi la picioarele tale . . . fă-mi ce vei voi!

Logofătul. (În parte.) Ei sânt slobođi! M'am prăpădit!

Vodă. Așa dar, cea din urmă nădejde de prietenie și credință . . . cea din urmă mângăiere a sufletului ce în tine o păstrasem s'a zdrobit! Când toți me părăsesc și me batjocoresc, când nu găsesc o singură inimă curată și un braț care să me sprigine . . . tu?! O! nu me așteptam la o așa crudă desamăgire! nu me așteptam ca lațul ștréngului să fie tras chiar de tine Ano! de mâna ta!

Dómna. O! Alesandre! tu aiurezi. Eu nu ținam voit réul . . . ci am vrut numai să te scap de o crimă ce puteai s'o faci prin nesciință, și împins de alții . . .

Vodă. Taci! Nu-mi mai vorbi mai mult. De astăzi între mine și tine s'a aședat pustful întreg! Să te duci să întelnesci pe aceia pe cari i-ai scos din zidurile temniței; ér eu, Dđeu să me ierte . . . și să-mi scurtezé đilele cât mai curénd!

Dómna. Pentru Dumneđeu! nu vorbi așa! Vină-ți în minți! judecă . . . judecă mai întei și apoi . . .

Vodă. Logofete! să chemi chiar astăzi pe Mitropolitul țerii, și cu toți sfinții și innalții părinți ce-l înconjóra și-i fac soborul; să chemi de asemenea tótă boerimea, să chemi și staroștii breslelor, și aceștia, toți la un loc, cu inima curată, cu mâna pe evanghelie, neținénd sémă de nimic, nevedénd înaintea luminilor ochi-

lor lor decăt adevérul și sfânta dreptate, avénd înainte-le tóte dovedile și mărturiile ce se vor cere și se vor aduce, ei, aceștia toți: să ne judece! (Alesandru-Vodă pornesce spre cerdac; toți ceilalți rămân nemișcați).

Cortina cade.

Finele actului II.

(Va urmá.)

N. A. Bogdan.

B u n i c a.

(După Victor Hugo.)

„Dormi? Deșteptă-te din somnu-ți, o! bunică pré iubită! Când dormiai în totdeuna buza-ți dulce se mișcă, Căci cu ruga ta divină somnul teu se potriveá: Înse-acuma te asemeni cu-o madonă împetrită, Căci suflarea-ți este mută, buza ta e neclintită.

De ce ca ne-altă-dată capul teu se indoiesce?
Nu ne mai iubesci, bunică? Spune ce țin-am făcut óre?
Étá lampa-i pe sfirșite, vatra fumegă și móre;
Decă nu vorbești nimica, focul care se sfirșesce
Va 'ncetá — și noi cu densus, ca și lampa ce pálesce.

Lângá lampa ce schintee nemișcați ne vei aflá;
Ce vei đice tu atuncea când vei părăsi dormirea-ți?
Surđi vom fi la réndul nostru la durerea și jálirea-ți?
Pentru-a ne redá viéta însădar te vei rugá:
Adormiți pentru vecie noi atunci vom rămáne.

Mamá 'n casá nu-i lumină cum erá mai înainte;
Umbra 'nveselitá jócă pe vatra fără vâpae . . .
Spirite 'nréutățite vor intrá póte 'n odae . . .
Lasá somnul . . . Intrerupe rugăciunea ta ferbinte
Și gândiri spăiméntátóre nu mai pune noue 'n minte.

Vai! ți-s mânilé 'nghețate! Deschide ochii . . . privesce . . .
Ne vorbiai de-o lume unde ne duc pașii călétori,
De cer, de morméntul jalnic și de anii trecétori;
Ne vorbiai de cruda mórte. Mamá spune, ne-amin tesce
Ce e mórtea? Înse gura-ți nu răspunde, nu vorbește.

Pe cadavru fără viéta, singuri ei pláneau cu jale;
Aurora apăruse, însă ea dormiá mereu;
Clopotul loviá în aer cu-al lui glas máhnit și greu.
Pe la pórtá lor deschisá, trecénd séra 'n a ei cale,
Lângá-acelaș pat véđură doi copii ingenunchiați,
Ce jáliau un trist cadavru stánd în lacrimi inundați.

B. V. Gheorghian.

Călétoria lui Horia la Viena în 1783.

În luna lui novembre 1783 Horia deputatul țerănilor din Albac plecă din nou la Viena.

Despre călétoriile lui Horia și Cloșca la Viena aflăm urmátórele date în interogatoriul, care-l făcuse contele Jankovits cu Cloșca la anul 1785.

Dénșii, ne spune Cloșca, au fost în trei rénduri la Viena. Intéiași-datá (1779) Horia, Cloșca, Dumitru Todea Butá și un alt locuitor din comuna Riul-mare cu numele Gavrilá. În călétoria a doua (1780) au fost Horia, Cloșca, Christea Nicola și Gavrilá Onu din comuna Riul-mare. Ér în călétoria a treia (1782) au fost la Viena Horia, Cloșca, Simion vérul lui Dumitru Todea din Riul-mare și Popa Dumitru din Certej. Horia, a-

dauge Cloșca, a mai fost încă odată pentru a patra oră la Viena și anume în postul Crăciunului din anul 1783, și de astă-dată s'a întors a casă numai târziu după Paști. Dar cine a fost cu Horia de asta dată la Viena dânsul nu știe. Bani de călătorie au primit totdeauna dela comunele, pe cari le-au reprezentat, și anume dânsul, Cloșca, a primit câte 20 fl. pentru fie-care călătorie dela comunele Bucium, Abrud și Cârpeniș, ér cât au primit ceilalți deputați dânsul nu pôte ști. Călătorie până la Viena au făcut'o totdeauna pe jos, și fie-care călătorie ținea câte patru săptămâni dusul și alte patru săptămâni întorsul, și pe lângă aceea mai trebuiau să aștepte în Viena câte patru și mai multe săptămâni. Petițiunile către împăratul le făcuse în două rânduri nobilul Samuil Marți din Abrud (care mai târziu a fost și dânsul căpitan în revoluțiune), ér a treia oră, petițiunea le a compus'o agentul Stefan Francisc Enyedi din Viena, la care i-a trimis ênsuși împăratul, și tot acest Enyedi le a făcut două copie de pe privilegiile lor, și a fost cu dânsii în audiență la împărat. Pentru compunerea petițiilor dânsii nu au plătit nimic nici lui Samuil Marți din Abrud și nici agentului Enyedi din Viena.

Pe când Horia și cu alți deputați ai muntenilor ajunsese la Viena în luna lui decembrie 1783, pe atunci împăratul Iosif plecase în Italia la Roma, de unde se întorse numai în primăvera anului următoriu (în 20 martie 1784), și acesta fu cauza, pentru care Horia trebui de astă dată să aștepte așa mult în Viena.

Dar îndată după întorcerea împăratului, Horia fu primit în audiență, în ziua de 1 aprilie 1784. Cu acesta ocaziune dânsul prezentă monarchului o nouă petițiune în numele comunelor Rîul-mare, Vidra, Cămpeni, Bistra, Mușca, Ofenbăia, Bucium, Abrud și Cârpeniș, petițiune în care locuitorii se plâneau de nou, că pe lângă toate rugăciunile lor înaintate în diferite rânduri la curtea imperială, dânsii n'au putut să obțină nici o ușurare, că locuitorii comunelor de abia mai pot rămâne pe la casele lor, din cauza maltratărilor funcționarilor domeniului și ai comitatului, că unii au murit din cauza bătailor, alții în închisori, ér unii zac tot închiși; și în fine dânsii se rugară a se face dispozițiuni, ca deputații comunelor să nu mai fie maltratați pentru plânsorile înaintate la curtea imperială.

În 13 aprilie 1784 urmă apoi ordinul cancelariei către guvernul din Transilvania, și al cărui cuprins era: că până va urmă deciziunea monarchului asupra investigațiunii, care a fost ordonată încă în anul 1780, până atunci guvernul să apere pe locuitorii comunelor suplicante și pe deputații lor în contra tuturor persecuțiilor ilegale ale funcționarilor domeniului și comitatului, și decă unii din ei vor fi închiși pentru plânsorile aceste, aceia să fie puși numai de cât în libertate. De asemenea fură invitați și deputații comunelor, să plece acasă și să aștepte deciziunea, care va urmă cât mai curând, de oră-ce, ȳice cancelaria, prezența lor în Viena, nu pôte să ajute nimic nici la grăbirea deciziunii și nici la favorul cauzei.

Dar audiența lui Horia la împăratul din primăvera anului 1784 jocă un rol important în tot cursul acestei memorabile revoluțiuni.

Anume e fapt pozitiv, că Horia, îndată după întorcerea sa acasă, începă să agiteze pe țeranii din Transilvania, mai întâiu în secret și apoi pe față, ȳicându-le: că împăratul a trimis mai multe ordine în Transilvania, ca țeranii să nu mai facă servicii în măsura de până aci, dar nobilimea și autoritățile Transilvaniei nu voiesc să respecteze ordinele monarchului și nu voiesc să le comunice iobagilor, că din acesta cauză împăratul a dat ordin să se militarizeze întreaga țară, și iobagii să capete arme, că dânsul are hărții dela împă-

ratul, ca țeranii de aci înainte să nu mai facă servicii domnilor, ci numai împăratului, că monarchul nu știe nimic de o mulțime de imposite, pe cari le au aruncat asupra iobagilor numai nobilimea și funcționarii, în folosul lor propriu și fără de șcirea împăratului și de oră-ce nobilimea nu voiesc să comunice țeranilor ordinele date pentru ușurarea lor, de aceea împăratul l'a autorizat, ca să rescôle pe românii din Transilvania și cu dânsii să stingă și să estermineze pe toți magnații, pe toți nobilii și pe ceilalți unguri, să le prădeze și prefacă în cenușă toate curțile și averile, așa ca să nu mai rămână petra pe petra și acesta este voința și porunca împăratului.

Spre incredințare că toate aceste sânt adevărate, Horia se prezentă înaintea poporului cu o cruce mică aurită, pe care se află și chipul împăratului, și care ȳicea, că i-a dat'o ênsuși împăratul, ca românii să aibă deplină incredere în cuvintele sale. Totodată dânsul asigură pe țerani, că nici soldații din armata imperială nu vor pușcă asupra lor, îndată ce vor vedé semnul acesta.

Crucea acesta, ȳic unii, că Horia ar fi cumpărat'o în tîrgul de vechituri din Viena, dimpreună cu un pergamen din secolul al XV-lea, scris în limba latină și cu inițiale de aur, pe care-l înfățișă înaintea poporului ca o plenipotență din partea împăratului; dar că în realitate pergamenul acesta nu era alt ceva, de cât evangelia Sf. Ioan, „Întru început era cuvântul“, numită Canon de către preoții catolici, și care după disolvarea ordinii Iesuiților ajunsese în tîrgul de vechituri dimpreună cu alte lucruri bisericesti.

Cuvintele lui Horia intimpinară deplină incredere la țeranii români din Transilvania. Mai mult, ele produsera o adâncă consternațiune la toate clasele nobilimii din Transilvania. Și chiar după încetarea revoluțiunii nu au lipsit ômeni, cari susțineau, unii în acuns și alții pe față, că pasiunea infocată, cu care și-a urmărit împăratul Iosif planurile sale liberale, antipața dânsului către constituțiunea și nobilimea unghurască, ușor l'au putut aduce în pozițiune să incurageze pe Horia, și că a trebuit să existe ceva adevér în cuvintele: „cu voia și cu porunca împăratului“, cuvinte, pe cari căpitanul țeranilor le aruncă în lume cu atâta rezoluțiune.

Dar despre cele întemplate în audiența lui Horia la împăratul din primăvera anului 1784 nu există nici cea mai mică informațiune pozitivă.

La începutul mișcării, țeranii români, vorbeau despre audiența acesta astfel: că într'un timp ôre-care, împăratul Iosif s'ar fi plâns către Horia, că nu pôte nici de cum să supună nobilimea unghurască, și atunci Horia ar fi ȳis că decă împăratul i lasă țeranii pe mâna dânsului, atunci el cu ajutorul acestora, séu va supune séu va estermină cu totul nobilimea unghurască, și atunci împăratul i dede crucea de aur.

Mai există încă o relatare în privința acesta, anume scrisorea unui nobil din Zărând cu numele Ribiczei, către un conte unghuresc.

Ribiczei scrie:

În audiența, ce a avut'o Horia la împăratul în primăvera anului 1784, dânsul, după ce espuse plângerile muntenilor în contra arendașilor armeni, se rugă în fine de împăratul, ca să libereze pe români de iobagia unghurilor și tot odată adause, că decă împăratul nu va face acesta, atunci ușor se pôte întemplă, ca românii să se rescôle, și singuri cu pericolul lor să cerce a-și câștigă libertatea. La cuvintele aceste împăratul ar fi ȳis către Horia: „Faceți-o!“ (Thut ihr das!), ér Horia în semn de grațitudine căđu atunci la piciorle împăratului.

Scena acesta, ȳice Ribiczei, i-a relatat'o în mai mul-

te rënduri un amic al seu, căpitanul Sodler din regimentul de infanterie Carol de Toscana, care in timpul acesta fusese și dënsul la Viena pentru ôre-cari afaceri, și care mai târziu a reposat in orașul Slatna din Transilvania.

Cuvintele lui Horia, ce e drept, corespund cu o

décă revoluțiunea dela 1784 s'a făcut cu scirea și cu invoirea împëratului Iosif; și peste tot nu e de loc constatat, că Sodler ar fi fost present la audiența, ce o avuse Horia la împëratul.

In Transilvania însă, pe la anul 1784 nu eră lucru nou de a pune in mișcare pasiunile țëranilor cu



Femeie din Africa de mijloc.

multime de fapte positive, și anume, că ordinele date pentru ușurarea sarcinilor iobăgesci nu se publicau și nu se executau in Transilvania, că împëratul Iosif voia să estinđă și mai mult instituțiunea grănicerilor din Transilvania. Dar cu tôte acestea relatările lui Sodler nu sânt suficiente pentru a stabili o veritate istorică:

voia și cu porunca împëratului. Sistemul acesta de agitare se pusese in practică cu succes încă in douë rënduri, mai înainte de 1784. Anume la anul 1759, in timpul când mai curgeau încă turburările de religiune între uniții și neuniții din Transilvania, un preot român din comuna Aciliu, cu numele Popa Ion respândi faima

prin mai multe părți ale Transilvaniei, că dânsul e autorizat din partea împărătesei Maria Teresia ca să schimbe în toate comunele românesce pe preoții uniți cu cei neuniți, să țină adunări publice seu sinode, și că dânsul are hârtii dela împărătesa Maria Teresia, prin cari e imputernicit, să facă schimbările aceste în biserica română; tot asemenea se întâmplă înainte de 1784, că un țeran român, care fugise din armată, resculă pe iobagii baronului Samuil Intzedi din Transilvania, asaltară curtea baronului, îl prinseră, îl chinură și apoi desbrăcat aprôpe cu totul, îl duseră ca prinsoner, ziua la amăzi, până la o distanță depărtată. Țeranul acesta încă dicea, că dânsul e trimis din partea împăratului, ca să prință pe baronul Intzedi.

Peste tot așa dar devisa „cu voia și cu porunca împăratului” eră în seculul trecut un mijloc foarte practic de a pune cu succes în mișcare masele țeranilor.

În realitate însă revoluțiunea din munții Abrudului devenise inevitabilă încă mai înainte de călătoria lui Horia la Viena în 1783. Sentimentul public al munteșilor se revoltase încă din anul 1778, când deputații comunelor Riul-mare și Câmpeni fusese pedepsiți cu bastoane, din cauză, că sârmanii locuitori cercase a se plânge la guvern în contra abuzurilor și tiraniilor funcționarilor.

Încă în anul 1783 sentința forului-dominal din Slatna declarase, că pacea și linișcea publică în munții Abrudului numai prin teroare se mai poate restabili. Er de altă parte Horia, deputatul țeranilor din Albac, eră considerat încă dela 1782 ca cel mai periculos agitator din munții Abrudului, urmărit prin mai multe comitate, soții sei condamnați unii la moarte er alții la închisoare. Așa că pentru dânsul nu mai rămăsese la anul 1784 altă alternativă, de cât seu să începă revoluțiunea, seu să fie prins și condamnat și el. Nu există așa dar, nici cea mai mică esagerare în cuvintele lui Cloșca cătră contele Jankovits: că funcționarii domeniului amblă de doi ani de zile după dânsul și după Horia, ca să-i prință și să-i spânzure.

Dar îndată ce Horia se întorse dela Viena, țeranii din munții Abrudului mai făcură o ultimă încercare la guvernul din Transilvania.

Sunt memorabile în acosta privință cuvintele lui Cloșca cătră contele Jankovits.

În postul St. Petruului din anul 1784, ne spune Cloșca, dânsul dimpreună cu mai mulți oameni au luat cu sine rezoluțiunea, ce o adusesse Horia din Viena și s'au dus la Sibiiu. Cu acosta ocaziune guvernul le spusese, că locuitorii, cari sunt arestați pentru afacerea acosta vor fi puși în libertate, er dânsii să mērgă acasă și să fie liniștiți, fiind că plângerile lor se vor cercetă și decide după dreptate. De astă dată guvernul le puse un termen de 14 zile, și după trecerea acestui termen, dânsii s'au dus de nou la Sibiiu, și guvernul le puse acum un nou termen. După ce a trecut și terminul acosta, guvernul transilvan le spusese, că a trimis toate actele lor la prefectul seu la comitele din Galda, și de aci înainte să mērgă numai acolo. Dânsii s'au dus apoi la Galda, și prefectul la început le a promis, că se va interesa de cauza lor, și spre scopul acesta le a pus mai multe termine. Dânsii au fost de trei ori la Galda și mai în urmă a fost dânsul, Cloșca, și alți cinci oameni, și de astă dată prefectul le a spus să mērgă acasă, fiind că investigațiunea s'a terminat și din totă afacerea lor nu rezultă nimic. După ce au primit răspunsul acesta, dânsii s'au dus la comisariul de rebel din Alba-Iulia, i-au arētat rezoluțiunile, comisariul le-a cetit și le-a spus, ca să mērgă acasă și să fie liniștiți, de oră-ce împăratul va veni și așa în Transilvania și atunci vor putē vorbi în persoană cu monarhul, er ei

s'au întors acasă și despre cele întâmplate au raportat comunelor Câmpeni, Cârpeniș și Riul-mare.

Acesta fu, așa dar, tristul rezultat al tuturor plângerilor înaintate la Viena dela anul 1779 și până la 1784. Investigațiunea ordonată în anul 1780 se terminase, ce e drept, dar în nefavorul muntenilor.

Justiție pentru țeranii români nu mai eră.

Nic. Densușian.

A r d é l.

— Studiu limbistic celtic. —

(Înceiere.)

VI.

R e s u l t a t e.

Pentru ca să mai ajut combinarea on. cetitori, nu me despart fără de nici un cuvânt.

Aci am practicat numai o rădăcină din limba celtică, și cred, că am putut da o iconă, de și în miniatură, dar via, despre celticismul întreg.

Și din aceste puține s'a putut observă, că cum s'a format limba latină din celica? cum au ramas cuvinte populare, cari n'au intrat în limba latină, cum stau aceste — după literă și înțeles — în legatură cu limba noastră? cum cuvintele, ce apareau necunoscute după origine, încep de a se reduce la mama lor, cum trebuie să scrutăm, că să adunăm și precisăm materialul și formele limbei noastre?

Sute de ani înainte de facerea Romei, s'a început a se formă o limbă populară în Italia, și respectiv în Lațiu. Latini și respective Romanii vechi și-au cules materialul limbei mai înteu din dialectele romanice și gallice, cele mai aprôpe de ei, și apoi din limba celor cuceriti. Lucru natural, că materialul întreg al popoarelor imperiului roman, și anume a limbei romane vulgare, nu a intrat în limba cultă, și artificială latină. Și aceea ce a intrat, și aceea ce n'a intrat — de și nu în forma latină, s'a susținut prin popoarele imperiului roman, și din seculi în seculi a ramas ca și ereditate popoarelor romanice, seu celto-romanice, și din aceea am adus cu noi, și avem o parte frumoasă.

Diferite popoare romanice vechi și gallice, aveau cuvinte diferite pentru un obiect, pentru esemplu, bal, bar, car, sar, ard, mon etc. toate însemnă: munte. Latini au primit în limba latină numai pe gallicul mon, și adaugând s (în altele us) au format: mons, munte, ce la noi a trecut influențat prin latinitate, pentru că nu-l avem mon, ci trecut prin declinațiunea latină: munte; până din contra, la Galli riu, la Latini rivos, la noi riu, e de-a dreptul din gallică, din limba vulgară. Dar cuvintele de munți ard, bal, bol, car, sar etc. pentru aceea, că n'au intrat în limba latină, nu au perit, ci s'au susținut, la unele popoare și ați, așa în limba comună precum în a numirilor localităților, la altele s'au perdut din limba comună, susținând cel din latinitate, și au ramas în numirile localităților, de regulă, nepricepând înțelesul vechiu, cum e și la noi. Ba și încât ici cole, din ard, bal etc. cu alt înțeles decât: munte, s'au susținut cuvinte comune, în forme derivate, a fost greu de a sci originea lor, pentru că rădăcina seu s'a perdut, s'a nu a mai fost înțelesă.

De bună seamă am perdut multe din acele ce le-am adus, și la început le-am învățat în Dacia, pentru că limbele — în decursul seculilor — au se-puse schimbărilor; precum un arbore vechiu pere. și în locul lui resare și crește un lastariu nou, tot în acel soi.

dar in alta formă, aşă per şi trunchii cuvintelor, şi rămân formaţiuni noue.

Dar noi totuşi şi până azi atâta am păstrat, încât in limba noastră ne susţinem legăturile nu numai cu limba latină, nu numai cu limbele romanice (italiană, spaniolă, portugală, francesă, reto-romană) ci şi cu cele celtice (gallică, bretonică, bască, irlandeză etc.) — ba să fim locuit cu toţii tot in Italia, încă nu am fi păstrat mai mult, căci de şi se pare une-ori, că nu am susţinut cuvinte, ce d. e. le au Italianii, am susţinut altele, ce ei, séu şi alţi romanici, nu le au.

Încât din studiul rădăcinii ard, şi a altor rădăcini, (ce le-am lucrat acuş mai pe larg, acuş mai pe scurt, precum a fost materialul) pot să fac vre o combinare, noi in limba noastră de totă ziua, cam jumătate avem din elementele constitutive a le limbei latino-romane, şi pe urmă, celticismul, adeca materialul din dialectele celtice, ocupă partea cea mai însemnată in limba noastră.

O mulţime de cuvinte, cari ni s'au împărut, că sânt slavene, germane ori unguresci, îşi află originea in celtica; şi pentru că noi, şi străinii nu le aflăm intrate in limba latină, nu urmază, că acele — pentru noi — sânt străine. Sânt rădăcini comune slavilor, şi germanilor, şi noue, ori tuturor romanicilor, noi firesce că le cunoşcem ori numai din germană, ori numai din slavă, precum şi aceştia numai din limba lor, şi pentru acesta se cred străine. Aceea nu s'a putut implini in lume, ca popórele să nu aibă coatingere, să nu primescă cuvinte unul dela altul; să fie şi adevărat că înainte de Babilon a fost numai o limbă, la amestecare totuş a trebuit să-şi-o împartă cu rădăcini comune. Dar Celţii din Aria, au trecut şi peste Caucas, şi i-au suit până in sus la nord, pentru ce Finii se dic amestecaţi cu o ramură de Celţi, şi astfel pricepem comunitatea unor rădăcini cu Slavii. Germanii şi Ungurii încă au venit din părţile Asiiei, ei dară încă de aci au trebuit să aibă unele rădăcini comune; dar Celţii, Gallii au locuit şi domnit in părţile Ungariei, şi cele sudice a le Germaniei, deci un alt isvor pentru rădăcini comune, şi un părete despărţitor nu se póte trage intră limbi şi popóre.

Spre norocire, limba noastră a susţinut pentru unele obiecte, adese-ori cuvinte şi din latină, şi din celtică, şi in asemenea casuri, ce pare proprie slavén, german, unguresc, cunoscându-le, le putem elimina; in alte casuri, cu rădăcini comune, numai unele terminaţiuni trebuiesc romanisate, latinisate.

In limba numirilor localităţilor şi a numelor familiare romanesci, latino-romanismul e tare scăzut, căci din aceste numiri, abia a treia parte vom pute pricepe din limba de azi, p. e. Câmpu-lung, Petrósa, Olariu Butariu etc.; din contra in aceste numiri, celticismul predomnesce, şi numai din limba celtică vom pricepe înţelesul numirilor, Ardél, Moldova, Valachia, România, Lugoş, Caraş, Timiş, Dunărea, Istru, Mureş, Tisa etc.

Numirile de localităţi române adeca de pe teritoriul pe unde şed Români, se repeţesc, le putem împărţi in trei clase, unele incep in India şi trec prin Asia mică in Grecia, Thracia, Dacia până la Irlandia; altele se opresc in Dacia, érá altele pare că s'au născut la apus şi au venit in Dacia, pentru că nu se află — séu barem eu — nu le-am aflat in Asia. Deci din aceste deduc, că unele fluctuaţiuni a le popórelor celtice a fost din Asia spre Dacia, altele dela apus spre Dacia. Fluctuaţiunile din Asia, parte prin Thracia, parte pe la Nistru au început mai întéiu, când a pornit roiul Celţilor din Asia. Fluctuaţiunile dela apus le pun in seculul al IV-le ant. Cr. pe timpul lui Sigoves, şi in parte in timpul colonisării noastre cu popóre dela apus. Nu-

mirea Adjuda in India, Adjud in România şi Ardél, Adjudo in Spania; numirea Deva in Anglia, Spania şi Ardél, şi alte multe in felul acesta. Dar mai de-aprópe, a precisá timpul, când s'au format numirile localităţilor noastre, nu e cu putinţă.

In totă ziua numim munţii, apele şi salcele noastre, şi peste tot nu înţelegem numele lor; şi óre să n'avem interes, ca să le pricepem? barem in parte, când rădăcina unora e susţinută şi in limba comună, de şi in alte înţelesuri, precum vedurăm şi la: Ardél.

Ne-am spăriat tare, când am auđit dela Slavi, că numirile localităţilor noastre sânt dela slavi, când am auđit dela germani, că sânt gotice; scrutări, revelaţiuni, şi vom află, că nu e aşă. Sânt o mulţime de localităţi cari apar slavene şi mai ales pentru terminaţiunea lor. Adevărat, că unele terminaţiuni sânt de acele, cari sânt usitate deosebi intra slavi, dar p. e. Obermüller le-a luat la cercetare, şi la cele mai multe arétând istorice numele vechiu celtic, şi esplicând numele de azi, terminaţiunea slavă e numai corupţiunea, modificarea celei celtice. Cele germane sânt restrinse la localităţile pe unde s'au aşeđat Saşii şi Germanii mai târziu veniţi; aşă cele unguresci, dar pe lângă aceste, Românii in genere au susţinut cele vechi, ori romanice, ori celtice, şi de alta parte, unele din numiri ce apar germane şi unguresci, sânt de cele vechi, ci numai străformate după firea limbei germane séu unguresci. In câtva, chiar şi numai articolul Ardél a putut să deie orientare.

Eu nu voiu avé timp, să me ocup cu tot materialul celtic, in modul cum am tratat Ardélul, pentru că abia — după améđi am plecat la codru după fragi, şi sórele mi se chindă; dar cât voiu mai pute, voiu lucră de acele ce au interes istoric şi geografic pentru noi, sperând, că in unele materii voiu aduce lumină.

Dr. At. Marienescu.

Doine şi hore din Ardeal.

— Din ţinutul Borgoului. —



XIX.

recui valea ş-o punţiă,
La fată de dăscăliţă.
Dragă mândră mândruliţă.
Nu scí ţese, nu scí cósă,
Dară-i mândră şi frumoasă.
Podu-i ţesă pánza grósă,
Jocu-cánepa din casă
— Dar fuioru cum s'a tors,
Coborind pe şéua 'n jos,
Cu trii óuă de gáină,
Şi cu sacul cu faină.
Fie ori-şi cum să fie,
Íi mândră şi-mi place mie.

XX.

Méi bădiţă pěr suć!
Şeđi la noi décá-i venit.
Decát să ved că te duci,
Mai bine să piei in furci.
In furci 'nalte de nuiete,
De-asupra căsuţei mele.
Véntul să te recoréscă,
Ochii mei să te privéscă!

I. Dologa.



SALON.

Cum mi-am aflat eu soție.

(O istorie americană, de O. T.)

Sedeam în cabinetul meu și citiam din Molière. Deodată ea intră, fără să mai fie anunțată.

Ea îmi părură ca un geniu în vestiment alb, avea însă pe cap o mică și dragălașă pălărie de culoare vântă, de mărimea unei farfurii, mânuși în culoarea creme și un parasol de culoare deschisă. Avea o înfățișare răpitoare.

Mica nimfă îmi zimbi și își întinse mâna pe care eu i-o strinsei mecanicesce. Eră supărată și bătea din micul ei picior.

— Mi se pare, că nu ești tocmai... a me vedé, — și se dânsa cu un aer moros.

Eu îngânai ceva, ca „incântat, fermecut”. De altcum nu eră neadevăr, pentru că o aparținuse ca acesta nu eră de toate zilele în viața mea,

— Frumos, — exclamă ea inveselită. Acesta totuși este o mângâiere, fiind că mi se spusese, că nici nu me vei primi, séu — me vei — scóte pe ușă afară.

— Viperele! — și se eu.

— Totuși am venit! Nu ești deci supărat?

— Ce eră să ție? Ea se preumblă prin cameră.

— Cum îți place haina mea? — întrebă ea, învârtindu-se înaintea mea, ca și o papușă mecanică. La început voiam să iau atlas sur, cu rochie simplă, beșdură cu crețe mari, peste acestea crețe diagonale înseilate cu catifea veritabilă, tunica înainte în patru colțuri, înapoi rotundă și strinsă cu o fondă, peste ea o mică jachetă cu mâneci largi în stilul rochiei, nu este așa, că acesta încă mi-ar fi ședut bine.

Murmurai afirmativ, de și nu înțelegeam un singur cuvânt din întreaga acea descriere, pe care mi-o făcuse într'un resuflet.

— Am cumpărat însă stofa acesta de Lyon, pentru că îmi părură mai delicată; îți place?

— Admir gustul dtale, — îngânai incet, pentru că eram aprópe să ameteșc. Cine eră ea? și ce voia?

— Ești așa de amabil și bun. O vom duce sigur bine amândoi! — exclamă ea încântată.

Avea deci intențiunea să rămâne aci. Confusiunea mea crescú și mai mult.

— E bine, — reîncepú dânsa, — arată-mi unde să-mi depun lucrurile și apoi ne vom esplică cum se cuvine.

Arătăi cu mâna mecanicesce spre o mică cameră, ce eră alătura cu biblioteca. Alergă într'acolo. Eu stătui incremenit. Se făcú comodă, reintră erăși la mine și se uită cu o privire esaminătoare giur impregiur în cameră.

— Grozav de murdar! — și se ea cu dispreț. Când au fost curățit aici mai pe urmă?

— Înainte de acesta cu vre-un an, — și răspunsul meu cam rușinos.

Ea scóse un mic țipet frumos.

— Înainte cu un an! Inspăimântător! Cum póte cineva ședé într'o asemenea odaie? Trebuie făcută ordine!

Tóte acestea le și se cu un ton pré decis și se și apucă îndată de lucru. Rocul meu de pânză îl prefăcú într'o șurță, își legă o cãrpă pe cap, puse mâna pe o perie și începú să curățe praful. Nu peste mult și eu

stam vizitor într'un nuor de praf. Ce însemnăză această? Foiletai în Molièreul meu, însă el nu știu să-mi răspundă.

Eră ea un ânger, care venise să lumineze viața mea solitară? Se póte! Dar nu, ângerii nu vorbesc despre atlas, catifea și cute diagonale.

Fără de veste făcú o paușă, trecú prin nuorul de praf, întinse brațele și și se:

— Te rog, resfrânge-mi mânecile, ca să pociu lucră mai bine.

Eu nu mai visam, când împlinii dorința, fiind că brațe cu astfel de gropițe la cóte, nu se pot inventă în vis. Un sculptor ar fi fost amândru de un asemenea model.

Apoi începú erăși a prăfui cântând, fórté dragălaș — mi se părea, că aud pe Patti.

După aceea își aduse un scaun, depuse cãrpa, șurța și peria și se aședă lângă mine. Își scutură bucele și începú:

— Iubite unchiule, acum să povestim!

Va să ție unchiul ei! Imi plecai puțin capul.

— Îți aduci aminte, — continuă ea, — că mi-ai fost scris să rămân la țeră, până vei dispune altcum. Inșé eu voiam și am trebuit să plec. În decurs de doispre-dece ani eu tot la o lună odată vedeam o față nouă, acesta eră de nesuferit. N'ai uitat că m'ai dus acolo, când eram numai de șese ani? Am decis deci să plec la oraș. Nu ești supărat, unchiule? Că altcum me reintore îndată.

— Scumpa mea copilă, — i și se eu cu voce năbușită, — binevoiesce a-mi spune numele cel-ai?

Ea deschise niște ochi mari și rise cu hohot.

— Este peste puțină să me fi uitat de tot! Eu sânt mica Betty.

— Mica Betty? — repetai eu.

— Betty Ludlow, — și se ea cu serioșitate. Nepóta dtale!

— Nu, — și se eu cu tristețe, — nu nepóta mea. Eu nu am nepótă. Ești în eróre. Numele meu este Floyd.

Da, da, — și se ea, — dtă ești unchiul meu Richard Floyd. Am cetit numele dtale pe ușă și am intrat. Acum îți aduci aminte de mine, nu este așa?

— Regret pré mult, că trebie să te desamăgesc, miss Ludlow, însă eu nu sânt unchiul dtale. Dta ai cetit pe ușă numele R. Floyd, dar pe mine me chiamă Robert.

— Dar unde este atunci unchiul meu, — întrebă ea supărată.

— Trebie să-ți mărturisesc sincer, că acesta nu o știu.

Ea făcú o față plină de neîncredere și așa eu i esplicai, că într'o cetate mare, cineva nu cunoșce nici pe acei ómeni, cari din întâmplare au acelaș nume.

— Inșé noi vom află îndată pe unchiul dtale, — adausei eu. Aci este o carte de adrese; numele lui este dar Richard Floyd, și ocupațiunea séu profesuinea lui?

— Cum?

— Ei da, ce lucrăză el, pentru ca să-și câștigue cele de trebunță pentru de a trăi?

— Nimic. El este bogat, fórté bogat.

— Ah! un gentleman. Aci aflu doi Richard Floyds, amândoi rentieri. Să sperăm, că va fi unul din acești doi. Te rog, gâtesce-te, vom plecă să căutăm pe unchiul!

Curând după aceea eram pe stradă. Amicii mei se uitau cu ochi mari la mine și se opriau în drum, ca să se uite în urma micii Betty.

Pe primul d-n Floyd îl aflarăm tocmai în momentul când voia să se suie în trăsură.

El avea o infățișare de bădăran prost. Il atinsei pe umer.

— Nepoța dtale, dle Floyd, — ăisei eu și înce-pui o esplicare. El me intrerupse in mijlocul vorbirii.

— Prostie! n'are cum fi nepoța mea. O aventurieră — fără indoielă — ha! Dta încă ești un șarlatan? John, mână!

I trimisei o injurătură in urmă-i. Consôța mea eră să-și rupă manerul dela parasol de mânie.

— Oh, aș fi in stare să-l băt! — esclamă ea mâniată. Dar acela nu este unchiul meu. Acela este mai stêmpêrat, mai nobil. El m'a cercetat numai o singură dată in decurs de un-spre-șapte ani, din motiv pôte, că sânt numai o rudenie sêracă.

Ea rise, ca și când o rudenie sêracă ar fi un comic, ceea ce nu se potrivea nici decum in casul acesta. După aceea cercarăm cu al doilea d-n Floyd.

Acesta eră veritabilul unchiu. El cetia tocmai o predică. I vorbii, me presentai pe mine și pe nepoța lui, esplicai totul și voiam să plec.

El me reținū și me întrebă decă n'aș fi dispus a-i face o plăcere. Consimții.

— Apoi ia acêsta tineră damă cu dta, — ăise el liniscit, — și aședă o intr'un cupeu de vagon al drumului de fer. Doresc, ca dēnsa indată să se întorcă la ferma Cedrilor.

— Unchiule! — esclamă ea desperată.

— Nepoțâ! — ăise el. Fă ce ți-am ordonat. Sânt unicul teu amic, nu me necăji. Me prefaci in contrariul teu, decă nu te reintorci la moment. Du-te!

Ne-am dus. Ea suspină, eră insē mai frumôsă, ca ori-când.

— Nu me pociu duce inapoi, — ăise ea, — nu voi, mi-e rușine, mi-e frică —

— Bine, dar ce voiesci să faci ală-ceva? — întrebai eu.

— Nu știu, — ăise ea cu încăpăținare, — dar inapoi nu me duc.

Eram intr'adevăr in incurcătură. Ce eră să încep eu, holtei de 30 ani cu acêsta tineră damă, ce avea d'abiă 18 primăveri?

Dintr'odată imi veni o idee.

— Voiesc să-ți dau ajutor, scumpa mea copilă! ăisei eu.

— Dta! — esclamă ea surprinsă.

— Da, eu! Voiesci să fii soția mea! Nefiind nepoța mea, fi soția mea! Voiesci?

Dēnsa nu respunse indată, pentru că o afacere așă de importantă are trebuință de reflecșiune. Insē după doue minute ăise:

— Imi placi!

— Dșeu să te binecuvinte pentru acêsta vorbă! — i respunsei eu.

— Dta, va să ăică, ai trebuință de cineva care să se intereseze de dta și să-ți pörte menagiul?

— Fără indoielă!

— E bine apoi, voiesc să fii soția dtale. A propos — camera remase curățită numai pe jumătate!

Eră încântătoare.

— Și acea cameră este așă de familiară, — continuă ea; — da, da, nu-ți spuneam eu la început, că noi o să ne înțelegem amēndoi?!

Ne îmbrățișarăm și eram atât de fericiți, precum nu se pôte exprima prin cuvinte.

Acuma sântem căsătoriți — și acêsta s'a întâmplat precum v'am istorisit-o. Și unchiul cel bogat este împăcat cu acêsta și cine șcie, la ce este bun și acêsta!

I. G. Barițiu.

Femeie din Africa de mijloc.

— Veđi ilustrațiunea de pe pagina 525. —

Femeia represintată prin ilustrațiunea din numărul acesta aparține tribului Peul séu Fulbe respândit in Africa de mijloc. Colórea peii acestui popor e brună deschisă. Posițiunea sa etnografică încă nu este studiată de ajuns, limba lui asemenea numai puțin e cunoscută. Este cam amalgamizat cu triburile etiopice de acolo, dar nu numai in privința limbei, ci și in privința construcțiunii sale corporale se deosebesce mult de acele. Acest popor are pēr frumos și fin, trăsăturile feței i sânt regulate, toți au talie naltă și robustă.

Femeile, precum arată și ilustrațiunea noastră, pörtă o peptenătură fôrte curiosă, impresurată cu multe podóbe, intre cari figuréză mai ales aurul, dar și mărgelele de sticlă. Acêsta peptenătură se termină in vârful capului intr'un țuțui; dinainte anină niște plete, in cari se impletesc podóbele; de aceste se află și in urechi, ba și 'n nări.

Bărbații au un costum fôrte simplu. Ei se ocupă de vênătóre, prăsilă de vite și cu producere de oréz. Sânt pacinici.

Despre popórele din Africa de mijloc numai puțin notiuni avem încă; aceste le datorim renumiților exploratori Livingstone și Stanley. Cel dintēiu a cădut jertfă zelului seu; al doile insē s'a rentors acasă norocos și a ținut multe conferințe interesante despre călătoria sa.

I. H.

Literatură și arte.

Revoluțiunea lui Horia. Dl Nic. Densușian, membru corespundent al Academiei Române, ș-a terminat scrierea, la care lucrase de mai mulți ani. Acêsta tratéză rescóla lui Horia și pörtă titlul: „Revoluțiunea lui Horia in Transilvania și Ungaria, 1784—1785, scrisă pe basa documentelor oficiale“. Scrierea acêsta, după cum autorul ni-o spune din capul locului, nu are de a face absolut nimic cu actualitatea. Ea se rapórtă pur și simplu la faptele și ideile trecutului, la societatea și organizarea ei trecută. Intręga lucrare forméză un volum mare peste 32 cóle in 8^o și conține următórele capitole, dintre cari reproducem și noi unul in nr. presinte, omițēnd notele: Caracterul revoluțiunii din 1784. — Literatura revoluțiunii. — Fântănilor istorice ale revoluțiunii. — Românii in epoca militară. — Feudalitatea unгурescă in Transilvania. — Asupririle Românilor din munții Abrudului. — Tumultul din Câmpeni dela 1872. — Călătorile împêratului Iosif in Transilvania, 1773 și 1783. — Călătoria lui Horia la Viena in 1783. — Conscriptiunea militară. — Căpitanii revoluțiunii. — Adunarea țeranilor la Mestécán. — Revoluțiunea in comitatul Hunedórei și al Zărandului. — Crișan proclamă revoluțiunea la biserica din Curechiu. — Ocuparea Zărandului. — Revoluțiunea se estinde in comitatul Hunedórei. — Țeranii atacă orașul Deva. — Esecutarea prizonerilor din Deva. — Ultimatul lui Horia. — Revoluțiunea in comitatul Albei și al Clușului. — Câmpeni. Abrud și Roșia. — Primul căpitan in pericol. — Căpitanii Cloșca și Horia tinêrul plécă asupra castelului din Galda. — Trupa țeranilor de pe Mureș atacă Vulperul și Vințul de jos. — Revoluțiunea străbate in comitatul Clușului. — Revoluțiunea in comitatul Sibiiului. — Revoluțiunea in comitatul Aradului. — Organizarea mișcării — Baronul Bruckenthal și baronul Preisz. — Guvernul transilvan și revoluțiunea. — Armistițiul dela Tibru. — Misiunea lui Molnar in Ză-

rand. — Episcopii Nichitici, Petrovici și Popovici. — Schultz la Câmpeni. — Insurecțiunea nobilimii. — Impăratul Iosif și revoluțiunea. — Esecutările din Alba. — Activitatea contelui Jankovits până la prinderea căpitanilor. — Petițiunile nobilimii. — Revoluțiunea in-cepe de nou. — Ordinele lui Horia. Inceperea ostilităților. — Țeranii rescuțați resping amnestia. — Convențiunea dela Ofenbaia. — Luptele dela Remeti, Brad, Lupșa și Michăleni. — Horia disolvă trupa dela Câmpeni. — Impăratul Iosif și cestiunea de naționalitate în Transilvania. — Prinderea căpitanilor. — Interogatoriul lui Horia, Cloșca și Crișan. — Sentințele și esecutarea. — Horia ca „rege” și „impărat”. — Festivitatea din Slatna. — Alte condamnări. — Impăratul Iosif desființază servitutea personală. — Espatrierea mai multor țerani. — Impăratul Iosif suprimă abu-urile din munții Abrudului. — Revoluțiunea lui Horia la 1790—91. — Concluziune. — Prețul unui esemplar: pentru România 10 fr. și pentru Austro-Ungaria 4 fl.

Ludovic XIV și Constantin Brâncoven. Sub acest titlu dl Ionescu-Gion, binecunoscut din curierele sale literare de prin diarele bucurescene, a scos de sub tipar la București un frumos volum, ce conține un studiu asupra politicei franceze în Europa resăritenă (1534—1688—1715). Autorul, după cum cetim în prefață, s'a simțit mai înteu a schița curentul de viață istorică ce se stabili între Franca și Turcia, dela Francisc I și succesorii sei până la Ludovic XIV, lămurind vrăjmășia diplomației franceze în contra lui Constantin Vodă Brâncoven, precum și modul cum principele român sciù să se apere împotriva ei la Constantinopoli și ntr'alte părți. La această lucrare s'a ajutat cu documentele adunate din archiva ministeriului afacerilor străine din Paris de dl A. I. Odobescu. Cartea e dedicată dlui Nicolae Crețulescu, membru al Academiei Române și ministru plenipotentiar al regelui României pe lângă împăratul Rusiei. Prețul 7 lei.

Nouă ediție a cronicei lui Șincai. „L'Indépendance Roumaine” ne spune că ministrul de instrucție publică din România a hotărît să se facă o nouă ediție a Croniceii lui Șincai.

Pictură. Cetim în „Românul” dela București: În atelierul dlui Mirea unde se află spus cunoscutul dsale tablou „Vêrful cu dor”, au mai fost espuse ȳilele aceste câteva tablouri ale tinerului pictor.

Din „Beiu, Vodă, Domn.”, roman istoric de dl Theochar Alexi, a apărut broșura duplă 7—8, conținând o ilustrațiune. Prețul 1 leu sêu 40 cr.

Indreptător de folos. Sub acest titlu va publică dl Béla Veress, controlor la oficiul reg. de contribuțiune din Făget în comitatul Caraș-Severin, o lucrare menită a da desluciri contribuțiilor în privința obligamentelor lor față de stat. Autorul publică în ȳiare „provocare” la prenumerațiune cu prețul de 1 fl. Cartea va cuprinde 150 pagine.

„Doue uri și o dragoste” este titlul unei comedii cu cântece într'un act, compusă de dna Maria Datulescu și editată de redacțiunea „Gazetei Săteanului” din Râmnicul-Sarat. Lectura acestei piese e destul de plăcută. Subiectul mai ales este cu totul original, așa după cum nu se pré găsește în alte comedii. E vorba de doi tineri ce urêsc securile opuse . . . și termină printr'o . . . sărutare și o cununie. Tratarea este cam nepotrivită cu cerințele unei scene, prin aceea că discuțiunile une locuri se pré lungesc; dar totuși frumuseța subiectului compensază acele neajunsuri. Comedia este cu atât mai interesantă de cetit, cu cât, prin calitatea autorului ei, se fac în ea niște destăinuri ce n'au obiceiul de a eși din péna unei reprezentante a secului gingaș și frumos.

Carte veche română. Se spune că ministerul instrucțiunii din România a cumpărat dela un domn advocat Valerian, o veche carte găsită de dsa în munții apuseni ai Ardealului, satul Lupșa, și care are ca titlu „Praxia sêu faptele Apostolori”. De cine e, când a fost tipărită și unde nu se pôte cunoște, căci i lipsesc câteva foi dela început, dar se bănuiesce a fi tradusă de Coresi mai nainte de publicarea psaltirei și anume pe la începutul secolului XVI. Acésta operă e de mare importanță pentru dovedirea faselor prin care a trecut limba noastră. Se ȳice, că espresiunile dintr'ênsa sânt foarte frumoșe și cât se pôte de românesci. Caracterele cu care a fost tipărită cartea, sânt de lemn. Prețul cu care a fost cumpărată e de 1000 lei.

Diaristic. Diarul „Poporul” din București, care nu pôte trece granița spre noi, de acuma nainte va apăre în tôte ȳilele. — La T. Severin a apărut un nou ȳiar: „Tudor Vladimirescu”.

Teatru și musică.

Teatrul Național din București „Monitorul Oficial” al României publică raportul dlui director general al teatrelor, adresat dlui ministru al instrucțiunii, în care descrie situațiunea Teatrului Național din București dela înființarea societății dramatice până la finele stagiunii trecute. Acest raport este însoțit de un tablou de piesele ce s'au jucat pe scena Teatrului Național, dela înființarea Societății dramatice române până la 1 mai 1884, precum și de alt tablou de părțile ce s'au cuvenit societărilor în acest spațiu de timp. Dar autorilor?

„Coda Dracului” este titlul unui vodvil în 3 acte, tradus din limba franceză, care s'a jucat ȳilele aceste la teatrul din Iași: „Acest vodvil — scrie corespundintele nostru — a avut un succes mai bunșor decât „Fiasco”. Și ntr'adevăr forțile actorilor noștri se aplică mai de grabă la lucrări fără multă pretențiune artistică. Subiectul acestei piese este cam următorul: Un tiner astronom (în lipsă de a avé alt-ceva ce face) este redus la cea mai mare, miserie; portărița i ȳice că, de va ține pe dracul de coda, starea lui de sigur se va imbunătăți. Êtă că în acest timp un drac (de bal mascat) rătăcesce prin odaia astronomului; acesta îl apucă de coda, i-o rupe . . . și, minune drăcescă! de câte ori agită coda, tot ce vré i se indeplinesce; adevêrul e, că trei cusătorițe vecine, cari își disput amorul astronomului i trimet cu multă iscusință tôte obiectele ce-i sânt necesare. Cam pe acésta temă e brodată tótă intinderea de trei acte a piesei. Jocul actorilor s'a remarcat mai mult în dnii Hasnaș (nenoro-citul astronom), dl Arcelean (un curtezan bêtrân) și dnele Marinescu, Curtu și Nicolau. Dl Hasnaș este un elev al conservatorului ieșan, și datat cu un mare talent teatral. Acum însé, nu scim din ce cauză ș-a per-dut, mai ales pentru canto, complet vocea, astfel că cupletele sale mai nu erau aușite. Dna Marinescu, este a cântăreță specială de cuplete și romance, și pentru acésta în cântec a reușit mai mult decât în proză. Lume însé, nu eră mai de fel în sală teatrului, acésta sigur, în urma desiluziunii primite dela „Fiasco”.

Tinerul artist dl Notara dela Teatrul Național din București s'a oferit a face gratuit, la conservatorul din capitală, un curs de declamațiune lirică. Ministerul a primit cu mulțumire acésta propunere.

Dl I. C. Lugoșan, fost elev al conservatorului din București, în călêtoria sa spre Paris, a vrut să dea la Lugoș o represintațiune declamatorică-musicală, dar neavând concesiune ministerială, i s'a interȳis. A voit să dea una la Arad, însé primariul nu i-a dat concesiune să

joc în locurile publice; sală privată n'a putut căpăta și astfel reprezentarea nu s'a ținut.

Concert în Craiova. Din incidentul serbării centenariului lui Horia, la Craiova s'a arangiat următorul concert: 1. Săra la ora 9 precis, serbarea va începe prin cântarea marșului român: „Deșteptă-te Române“, executat de cor cu acompaniament pe piano ținut de dna Caselli. 2. Dl I. Ată. Mitescu face o disertațiune asupra revoluțiunii române din 1874. 3. Dna Maria Theodorini va recita oda „La Transilvania“, de Valerian Ursian. 4. Dșora Fulvia Oltean va executa pe piano rapsodia română de Antonie Sipos. 5. Dșora Aurelia Faur va cânta acompaniată pe piano, „Doina Română“. 6. Dșora Maria Chițu va executa pe piano pot-pouri asupra unor arii românesce, de Fr. Lorencz. 7. Dșora Aurelia Chițu va cânta aria „Adio la Carpați“ de I. Vasilescu. 8. Imnul „Gintei Latine“ musica de Marchetti, cântat de cor cu acompaniament pe piano de dna Caselli. După un interval de un quart de oră, mai mulți distinși domni și dōmne vor executa danțul național ardelen „Romanul“ — după terminarea căruia va începe balul. Produsul acestei serbări este destinat de societatea „Carpații Români“ din Craiova, pentru înființarea unei școle române în țera Săcuilor.

C e n o u ?

Sciri personale. *Regele și regina României* vor petrece zilele viitoare în castelul de Laxemburg, ca oșpeți ai moștenitorului de tron Rudolf și ai soției sale principesa Stefania; regele Carol a plecat la 6 nov. dela Sigmaringen la Nürnberg unde se întâlnește cu regina, care sosi dela castelul Neu Wied, de acolo viniră la Laxemburg. După ședere de 2—3 zile se vor întorce la București. — *Dl T. Maiorescu* la 18/30 oct. a început prelegerile sale la facultatea de litere a universității din București, asupra istoriei filosofiei în secolul al XIX-le; dsa va studia filosofia germană dela Kant încōce și în special filosofia lui Schopenhauer. La 20 oct. (1 nov.) încep cursul dsale de logică elementară și metrdologie.

Hymen. *Dl dr. Pompiliu Isacu* la finele lunei trecute ș-a serbat cununia cu dșora Elena Onițiu în Sebeș. — *Dl Romul Furdui*, cleric abs. al archidiecesei Sibiu, duminica trecută ș-a serbat cununia cu dșora Ana Gall, fiica dlui protopresbiter Ioan Gall din Abrudsat. — *Dl Nicolau Aron*, teolog absolut și învățător în Făgăraș și-a încredințat de soție pe dșora Victoria Frateș, fiica preotului din Preșmer Alessiu Frateș. — *Dl George Popovici*, proprietar în Preșmer și-a încredințat de soție pe dșora Ana Frateș, fiica aceluiaș preot.

Sciri militare. La 1 novembre au fost înaintați și următorii domni ofiari: la gradul de maior căpitanul Leo Domide, dela al 51 la al 5-lea reg. de infanterie; la gradul de căpitan cl. I, căpitanul cl. II. Florian Domide în reg. de inf. 62; Nicolae Sandru de Viște în reg. de inf. 31, Iuliu Ripoșan reg. inf. 83, George Trica reg. inf. 38; la gradul de căpitan cl. II: locot. Paul Smeu din reg. de inf. 63, permutat la institutul geografic militar; la gradul de locotenent: subloc. Alesandru Bob Hangea în reg. de inf. 62; Xenofon Roman în reg. de inf. 31, Mihail Mucurlia în reg. de inf. 100; la gradul de sublocotenent: cadetul Iosif Chevereșan în reg. de inf. 50 și cadetul Nicolau Stoica de Hațeg reg. inf. 43.

Centenariul lui Horia, ziua de 21 oct. (3 nov.), s'a serbat în mai multe orașe ale României. *La București* junimea, care arangia această serbare, se întruni într'un mic birt de pe strada Academiei, căci un local

mai mare i se refușă pretotindene, și ținū un banchet. La acesta presidiă dl Toncovicean. Întēiu luă cuvēntul dl Ciurcu și dīse că această serbare nu însemnă o amenințare. Apoi vorbiră dnii Brătescu, Iancovescu, Frunzescu, Bacalbașa, Inotescu și Secășan. În sfēșit se adoptă otărēirea ca în toți anii, în această zi, să se facă aceeaș serbare. — *La Iași*, precum ni se scrie de acolo, dl George Pan a ținut la universitate o conferință despre Horia. Dsa s'a ținut strict de domeniul istoric, fără d'a atinge chestiuni de actualitate. Pe la 5 ore spre sēră s'a pornit o procesiune de studenți și cățiva cetățeni, dela universitate și a vizitat statua lui Stefan cel mare și bustul lui Grigore Ghica-Vodă. La fie-care din aceste monumente s'au ținut câte un mic discurs, discursuri cari de altmintrelea au fost puțin ascultate din pricina plōei ce curgea în abundență. Pe la 8 ore a avut loc în otelul „Traian“ un banchet organizat de studenți, la care luară parte peste 150 persoane. Aci s'au ținut asemenea mai multe discursuri, s'au cetit câteva poesii și s'au ridicat mai multe toaste. — *La Craiova* asemenea s'a serbat ziua această cu programa de publicăm în rubrica „Teatru și musică“. Diariul de acolo „Carpații“ publică un numer escepțional, care conține portretele lui Horia, Cloșca și Crișan. — *La Galați* asemenea s'a serbat ziua această.

Pocalul lui Horia. În cabinetul de antichități din muzeul br.-lui Bruckenthal în Sibiu se află un pocal, ce l'a avut Horia. E făcut din mestēcăn, avēnd cōja încă pe lemn. Pocalul are o înălțime de 17 cm. și un diametru de 9 cm. ca și adâncimea. Pe partea din afară a fundului e săpată următoarea inscripțiune: „Poculum manuale insig. illius Rebellis Horra. a. 1784“.

Bal la Iași. Studenții universității din Iași au luat decisiunea, ca la 8 dec. st. n. să dea un bal în foiosul școlēlor române de dincōce de Carpați. Balul se va ține în sala Teatrului Național, sub patronagiul dōmnelor Mărzescu, Petrovan, Lăpēdat, Emilian, Vizanti, Brândia și Marcovici.

Seminariul clerical din Baș. Cetim în „Fōia bisericească“ dela 15 octombre: „Luni în 13 octombre st. n. 1884 s'a început edificarea unei aripi noue la seminariul clerical din Blas. Lipsa ei eră de mult simțită, fiind că încăperile din edificiul vechiu nu mai erau de ajuns pentru un seminar arangiat după cerințele moderne. Grijei celei părintesci a Escelenței Sale are seminarul cel clerical să-i mulțumescă, că în anul viitor va fi provēdut cu localități suficiente și moderne în tōta privința. Edificiul este dat în întreprinderea arhitectului archidieceșan pentru 18 mii florini v. a. și se va întinde în piața dela frontul seminarului celui vechiu până la seminarul tinerimei gimnasiale edificat de Esc. Sa în anul trecut, și astfel ambele la olaltă vor da un prospect tare frumos pieței micului nostru opid“.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a mai primit obiecte pentru tombola ce va arangia, dela damele și dela domni: Dra Maria Tomuși Teodor, 1 servet țesătură proprie; Tomuși Iudita lui George 1 merindētă, 1 traistă; dna Maria A. Pecurariu colectantă: 1 față de mēsă de filet brodată; dna Amalia N. Dima 1 pânzătură pe mijlocul mesei filet și croșetată, 1 servet pentru pōme croșetat; dna Mina Pop 1 corfiță de părete cu brodarie; dra Adelina Popoviciu, 1 însemnător de cetit; dra Ema Popoviciu dantelă pentru o păreche ciorapi; dra Valeria Popoviciu, o păreche legători pentru ciorapi brodat; dra Anica M. Dima 1 servet de pâne brodat național; dra Maria P. Simtion colectantă: 1 șorț italian țesetură proprie; dna Maria P. Simtion n. Henteș un ștergar țesetură proprie; dna Maria Popa Neșsa, un șurț italian țesetură națională; dna Ana Imberuș, 4 Entre-Deux cro-

setate; dna Maria D. Comșa, una farfurie antică de cusutoriu; dna Elena Alecsie Verza colectantă, 1 față de mătă de bumbac croșetată; dra Ana George Verza 1 față de perină filată; dna Maria Stefan Tocit, 1 ștergar de pânză bumbac; dna Parasciva I. Dariu, 1 corfiță pentru bilete; dra Maria R. Tocit, 1 ștergar de pânză; dna Maria I. Dorca, 1 păreche pantofi cusuți cu lână; dna Maria St. Dragomir, 1 servet de pânză; dra Maria Popescu, 1 pantof pentru orologiu; dra Eugenia Popescu, 1 țitor de orologiu din mosaic de pădure; dra Lucreția Popescu, 1 insemnător de cetit brodat; dna Maria Stoian, 6 servete țesătură de casă; dna Valeria I. Găvrus, 1 cămăse bărbătească din borangie cusută cu arniciu; dna Maria Victor Popea, 1 ștergar pentru cap din borangie; dna Maria Radu Butu, 1 ștergar de pânză; dna Parasciva Petru Manole, 2 servete pentru mătă; dna Emilia N. Chiorniță 2 ștergare cu brodărie; dșora Maria Maximilian, 1 tăviță pentru lampă cu aplicațiune; dra Maria Navrea, 1 țitor de jurnale croșetat; dra Ana (orfană) Nic. Stefla 2 cătrinte săliștenesci țesătură proprie; dna Elisabeta P. Popp colectantă: 2 vase de flori; dra Elena P. Popp, 1 perină pentru fotel croșetată și brodată; Jehovah de Carmen Sylva orig; dna Zinca Pandrea 1 corfiță pentru lucru brodată; Tomușiu Anica, ajutor in bani 30 cr. v. a.

Viitorea esposițiune universală din Paris.

Esposițiunea universală ce se va face in anul 1889 in Paris cu ocasiunea aniversării de o sută de ani a revoluțiunii franceze, a fost deja hotărâtă in principiu și in curând va fi decretată de presidential republicei. Âncă nu s'a luat o decisiune definitivă in privința locului, se pare însă, că se va alege pentru acesta câmpul lui Marte. Proiectele privitoare la localitățile Vincennes, Saint-Onen și Courbevoie au fost înlăturate de vreme ce o mare esposițiune trebuie să fie in apropierea unui riu, care să inlesnescă transporturile cele grele.

Societatea pleșuvilor. La Paris s'a format o societate, un fel de francmasonerie a pleșuvilor. Președintele a fost deja numit; el este un renumit inventator al unei pomade pentru regenerarea și creșterea părului! Pentru ca cineva să pôtă fi admis in această societate, trebuie să fie cu desevărsire pleșuv, séu cel mult să aibă numai câteva fire de păr rari și scurte.

Sciri scurte. Maj. Sa regele a binevoit a incuviința bisericii gr. c. din Lăpușul-romănesc 50 fl. pentru repararea școlii române de acolo. — Cunoscutul filoromân Ubicini, căruia i se votase și dreptul de cetățen român, a incetat din viață in Paris. — La Bucuresci s'a inființat o Societate macedo-română sub numele „Lilicea“.

G h i c i t o r e

de Octavia Popovici.

Esistă o familie, care constă din membrii următori: moșul, feciorul și nepotul.

Moșul nici odată nu merge la biserică; feciorul in tot anul odată; ér nepotul se duce in toate duminicile și sərbătorile.

Care e familia aceea?

Terminul de deslegare e 20 novembre. Ca totdeauna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea logogrifului din nr. 35:
„Caracal“.

Deslegare bună ni-a sosit dela dómnele și domnișórele: Emilia Onciu n. Ciavoschi, Iconia Borca, Elena Voronca, Matilda Popescu, Maria Crișan, Eufrosina Popovici.

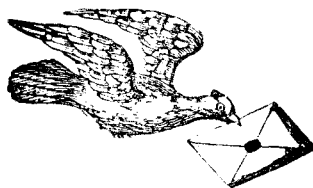
Premiul fu obținut de dșora Eufrosina Popovici.

Cuția publicului.

Societatea de lectură a junimei studióse rom. la gimnasiul r. c. din Cluș, care societate actualminte e sistată, ne rógă să publicăm mulțămita sa publică dlor, cari au contribuit pentru scopurile ei.

Și anume: A. Bohățel 2 fl., Alessiu Pop 1 fl., Iuliu Coroian 1 fl., Basiliu Bodoba 1 fl., véd. Isac 50 cr., N. N. 50 cr., Lina Sepostean, C. Nasta, M. Janki, G. Pop, V. Roșescu, I. Cioplea, T. Mureșan, Matilda Juhas, A. Vestimian, E. Moldovan, B. Popescu, I. Cristea, D. Gallu câte 1 fl., Iustina Gallu 2 fl., N. Suru, T. Cesașean, A. Ungur, I. Martin, M. Stirb, A. Vasileco, Gab. Cupșa, George Cupșa, I. Hango câte 50 cr., dr. Grig. Silași 2 fl., Leontin Pop 2 fl. 10 cr., M. Bohățel 2 fl., N. Pipoș 30 cr., și Elia Centea 50 cr.

Poșta Redacțiunii.



Gioagiu-de-sus. Scrisórea e atât de rea, încât culegătorii noștri n'o pot ceti. Ți-se va retrimite, ca să coregi și limba.

Petersburg. In nrl acesta nu s'a putut. Cât mai curând. Bani încă n'au sosit. Foile se trimit regulat.

Sibiu. Intre doinele trimise am găsit câteva cari se vor pu-

blică -- mai târziu.

Sipotele. Poesia și istorióra vor éști, decumva nu ați trimis și aceste la vr'un diar, care să le publice mai de grabă. Ce adresați noue, nu trimiteți și in alt loc!

Dnei M. P. in G. Densul tocmai pregătesce o lucrare pentru fóia noastră.

Sibiu. Mulțămită. Și celelalte vor urmá din când in când.

— Catra Romani. Nu se pôte publica.

Jasi. Ve rugám a nu atinge nici odată cestiuni politice, căci aceste nu intră in cadrul foii noastre.

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sərbătorile.	Sórele resare	Sórele apune
Dumineca 22 după Rusale. Evang. 6 dela Luca v. 5, a inv. 11.					
Duminecă	28	9	Sf. Terentie	6 56	4 31
Luni	29	10	M. Anastasia R.	6 57	4 30
Marți	30	11	Sf. Zinovie	6 59	4 29
Mercuri	31	12	Ap. Stahie	7 1	4 28
Joi	1	13	Sf. Cosma	7 2	4 26
Vineri	2	14	Coriolan	7 4	4 25
Sâmbetă	3	15	Mart. Acepșima	7 5	4 24

A apărut tocmai acuma

Călindarul lui Păcala pe 1885

cu multe glume și ilustrațiuni.

Prețul 40 cr.

A se adresá la administrația „Familiei“.

Proprietar, redactor respunďător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy in Oradea-mare. Strada principală.